



# 1961'DEN GÜNÜMÜZE KADAR 25 PARTİ KAPATILDI

*Türkiye'de kapatılan 25 partiden 14'ünün kapatma gerekçesi "bölücülük" oldu. "Bölücülük" gerekçesiyle TİP, TEP, TBKP, SP, HEP, ÖZDEP, STP, DEP, SBP, DDP, EP, DKP, HADEP ve BDP kapatıldı.*

TBMM Araştırma Merkezi Müdürlüğünün, Avrupa'da ve Türkiye'de parti kapatılması konusunda hazırladığı rapora göre, Türkiye'de 1961 yılından sonra Anayasa Mahkemesi tarafından 25 parti kapatıldı. Buna karşı 1943 yılından bu yana Almanya'da 3, İspanya'da ise bir partinin faaliyetine son verildi. Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan partilerin isimleri şöyle:

"1968'de İşçi-Çiftçi Partisi (İÇP),

1971'de Türkiye İleri Ülkü Partisi (TİÜP) ile Türkiye İşçi Partisi (TİP),

1972'de Milli Nizam Partisi (MNP) ve Büyük Anadolu Partisi (BAP),

1980'de Türkiye Emekçi Partisi (TEP),

1983'te Huzur Partisi (HP),

1991'de Türkiye Birleşik Komünist Partisi (TBKP) ile Cumhuriyet Halk Partisi (CHP),

1992'de Sosyalist Parti (SP),

1993'te Halkın Emek Partisi (HEP), Özgürlük ve Demokrasi Partisi (ÖZDEP) ve Sosyalist Türkiye Partisi (STP),

1994'te Yeşil Partisi (YP), Demokrasi Partisi (DEP) ve Demokrat Parti (DP),

1995'te Sosyalist Birlik Partisi (SBP),

1996'da Demokrasi ve Değişim Partisi (DDP),

1997'de Emek Partisi (EP) ve Diriliş Partisi (DRP),

1998'de Refah Partisi (RP),

1999'da Demokratik Kitle Partisi (DKP),

2001'de Fazilet Partisi (FP),

2003'te Halkın Demokrasi Partisi (HADEP),

2009'da Demokratik Toplum Partisi (DTP)."

## Gerekçe Bölücülük ve Laikliğe Aykırılık

Türkiye'de kapatılan 25 partiden 14'ünün kapatma gerekçesi "bölücülük" oldu. "Bölücülük" gerekçesiyle TİP, TEP, TBKP, SP, HEP, ÖZDEP, STP, DEP, SBP, DDP, EP, DKP, HADEP ve BDP kapatıldı.

*TBMM Araştırma Merkezi'nin raporunda, 15 ülkedeki parti kapatma konusundaki yasal düzenlemeler ile uygulamalarına da yer verildi. Bu ülkelerden 11'inde siyasi parti kapatılması yaşanmadı.*

İÇP, TİÜP, BAP, YP ve DP ise ihtarla rağmen kongresini yapmamak, hesabını süresinde vermemek, mevzuatını düzeltmemek, aykırılıkları gidermemek gerekçeleriyle faaliyetlerine son verildi.

DRP, 2 seçime katılmadığı, CHP ise kapatılan partinin devamı olduğu gerekçesiyle kapatıldı.

MNP laikliğe aykırı eylemler, HP laikliğe aykırı program, ÖZDEP bölücülüğün yanı sıra kısmen laiklik karşıtlığı, RP ve FP ise laikliğe aykırı eylemlerin odağı oldukları için siyasi faaliyetlerine son verildi.

## 11 Ülkede Parti Kapatılmadı

TBMM Araştırma Merkezi'nin raporunda, 15 ülkedeki parti kapatma konusundaki yasal düzenlemeler ile uygulamalarına da yer verildi. Bu ülkelerden 11'inde siyasi parti kapatılması yaşanmadı.

Rapora göre, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya'da yaygınlaşan Nazi akımının önlenmesi amacıyla 1949 yılında Nazi Partisinin faaliyetine son verildi. Almanya'da 1952'de SPR (Sozialistische Reichspartei Deutschlands), 1956 yılında ise KPD (Kommunistische Partei Deutschlands) kapatıldı.

İtalya'da Benito Mussolini tarafından kurulan Partito Nazionale Fascista (PNF) 1943'te Hükümet tarafından siyasi faaliyetten men edildi. İtalya'da faşist partisi kurulması yasaklandı.

Belçika'da ise 2004 yılında Flaman Blok Partisi, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı bağlamında aykırı davrandığı gerekçesiyle 40 bin avro para cezasına çarptırıldı. Bu karar doğrultusunda parti lideri partiyi feshedip, Vlamms Belang adıyla yeni bir parti kurdu.

İspanya'da faaliyetlerinde ETA terör örgütüyle bağlantısı olduğu ve ETA'nın eylemlerini kınamadığı gerekçesiyle Herri Batasuna Partisi 2003'te kapatıldı. İspanya'da bu partinin kurulması da yasaklandı.

Raporda ayrıca, bazı ülkelerde, yasalarında yer almasına rağmen şimdiye kadar kapatılan bir parti olmadığı, bazı ülkelerde ise parti kapatılmasına ilişkin yasal düzenlemenin bile bulunmadığı belirtildi.